

ARABULUCULUK YENİ BULUNMUŞ BİR ALTERNATİF ÇÖZÜM YÖNTEMİ MİDİR?

Arabuluculuk çok eski çağlardan beri uygulanan bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Babillerde,Roma'da, Afrika ve Amerika kıtasında Arabuluculuk yönteminin kullanılarak uyuşmazlıkların çözümlendiğine dair pek çok kanıt mevcuttur.

Anadolu kültürü de bu yöneme hiç yabancı değildir. Özellikle Osmanlı döneminde ahilik teşkilatında sıklıkla uygulanmıştır.Dolayısıyla arabuluculuk yeni bulunmuş barışçı bir çözüm yöntemi değildir. Yeni olan arabuluculuğun; ayrı bir kurum,usul ve meslek olarak düzenlenmesidir.

Modern anlamda arabuluculuk ABD 1960'lı yılların sonunda sıklıkla kullanılmaya başlamıştır.Ve bu süreç ABD'ye paralel olarak Avustralya,Kanada ve Yeni Zelanda'da gelişme göstermiştir.

1990'lı yıllara gelindiğinde ise başta İngiltere ve Fransa olmak üzere Avusturya, İtalya,Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Bulgaristan, Slovakya gibi Kıta Avrupası ülkelerinin hukuk sistemine girmiş ve hızla uygulanmaya başlamıştır.

Bu gelişmelere paralel olarak Avrupa Birliği 1998 yılında Aile Arabuluculuğu,1999 yılında Ceza Arabuluculuğu,2001 yılında İdare Hukuku Arabuluculuğu konularında ve 2002 yılında özel hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk uygulanması konusunda tavsiye kararları almıştır. 2004 yılında ise Hukuk ve Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuğun belirli yönlerine ilişkin direktif önerisi hazırlamıştır. Ve bu öneri 21 Mayıs 2008 tarihinde kabul edilmiştir.

İçinde yaşadığımız global süreçte elbetteki dünya hukuk sistemindeki bu değişim ve gelişmelere ülkemizin kayıtsız kalması düşünülemezdi. Bunun sonucu olarak 2012 yılında 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ve bu kanunun uygulamasına ilişkin olarak 2013 yılında da Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği kabul edilmiştir.

ARABULUCULUĞUN FAYDALARI NELERDİR ?

a)Taraflar barışçıl bir yöntemle sorunlarını menfaatleri ve ihtiyaçları doğrultusunda kendileri çözerler.Oysa mahkemede uyuşmazlığın çözümü üçüncü bir kişiye yani hakime bırakılmaktadır.Bazen davayı kazanan tarafın bile verilen karardan tam tatmin olmadığı görülmektedir.

b)Mahkemede bir taraf davayı kazanır, diğer taraf kaybeder. Dolayısıyla taraflar arasında husumet oluşur.

Oysa arabuluculukta taraflar sonuca birlikte karar vererek ulaştığından son derece barışçıl bir yöntemdir.

c)Arabuluculukta uygulanan yöntem esnektir. Taraflar mevcut hukuk düzenlemelerine ve usullere bağlı kalmadan sadece kendilerine özel bir çözüm yolu geliştirme şansına sahiptir.Yani sürece tamamen taraflar hakimdir.

d)Adaletle hızlı erişim sağlanır. Günümüzde bir davanın sonuçlanması 2 ila 4 yıl arasında sürmektedir. Oysa arabuluculukta tarafların birkaç saatte bile sonuca ulaşmaları mümkündür.

e)Ekonomiktir. Dava harcı, mahkeme giderleri, vekalet ücreti gibi masraflar yoktur.Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması,taraflar katılmadığı için görüşme yapılmaması veya iki saatten az görüşmelerde tarafların anlaşamaması durumunda iki saatlik ücret tutarı Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir.Tarafların anlaşması durumunda ise aksi kararlaştırılmadıkça arabuluculuk ücreti Adalet Bakanlığınca tespit edilen Arabuluculuk asgari ücret tarifesine göre taraflarca eşit olarak ödenir.

f)Arabuluculuk yönteminde gizlilik ilkesi hakimdir. 6325 sayılı Kanunun 4.maddesine göre taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa arabulucu arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde kendisine sunulan veya diğer bir şekilde elde ettiği bilgi, belge ve kayıtları gizli tutmakla yükümlüdür.Aksi kararlaştırılmamışsa taraflar ve vekilleri de gizlilik yükümlülüğüne tabidir.Bakanlık ve kurul görevlileri yönünden de bu yükümlülük geçerlidir.Süreçte anlaşmaya varılamazsa kullanılan belgeler ve yapılan açıklamalar başvurulacak yargısal süreçte delil olarak kullanılamaz.Gizlilik ilkesi taraflar ve kurumların itibarının korunması,ticari sırların açığa çıkmaması açısından oldukça önemlidir.